

Teorie hudebního zápisu 1 (VH 024a)

1. Obecná problematika

1.1 Teorie hudebního zápisu

(definice termínu, vymezení předmětného pole oboru)

1.2 Hudební paleografie

(definice termínu, místo oboru v systému hudebněvědných disciplín)

1.3 Písmo a notace

(definice termínů, fonetizace, fonogram, analogie ve vývoji písma a notace, cheironomie, diastematizace)

2. Latinské neумы

2.1 Vymezení pojmu a problematika historická

2.2 Neumové znaky

(názyvy, klasifikace, hudební význam znaků, tabula neumarum)

2.3 Neumová notace a písmo - pomocné znakové systémy

(litterae significative, Romanusbuchstaben, diastematický systém Hermana Contracta, notace Boethiova, dazijská notace)

2.4 Typologie neumové notace

2.41 Typologie znaková (identifikace podle předložené ukázky)

2.42 Typologie druhová (identifikace podle předložené ukázky)

2.5 Literatura zabývající se teoretickou problematikou neumových notací

3. Nota choralis

3.1 Vymezení pojmu (Hutter x německá škola: Wagner, Stäblein)

3.2 Vymezení hlavních znaků noty choralis

3.3 Vysvětlení termínů:

osnova spatiová, osnova chordální, osnova linková, osnova linová, osnova quidonská, klíč, klíče sylabické, klíče alfabetské, klíče barvené, custos, caesura, neumae usuales, neumae irregulares, neumae regulares, neumae musicae, conjunctae, compositae, fusae

3.4 Typologie noty choralis

3.41 Typologie znaková (identifikace podle předložené ukázky)

3.42 Typologie druhová (identifikace podle předložené ukázky)

3.5 Literatura zabývající se problematikou noty choralis

4. Notace menzurální

4.1 Vymezení pojmu a výčet typů

4.2 Modální notace

4.21 Vymezení pojmu

(odlišit: sylabická notace, notace organa dupla, motetová notace, kvadrátní notace)

4.22 Mody a jejich identifikace

4.23 Nepravidelnosti modálního zápisu a jejich identifikace

4.24 Identifikace základních kompozičních technik notredamského vícehlasu

4.25 Vysvětlit význam termínů:

discantus

clausula

duplum

triplum

longa perfecta

brevis recta

ordo

ligatura

quaternaria

discantus floridus

fractio modi

nota plicata

copula

repetitio

plica descens

notace sylabická

conductus

konduktové moteto

notatio cum litera

plica ascens

notatio sine litera

longa imperfecta

brevis altera

modus primus ordinis secundi

ternaria

divisio modi

plica

ligatura plicata

extenso modi

notace melismatická

- 4.26 Zásady přepisu modální notace - demonstrovat na předložené ukázce
- 4.27 Modální teorie ve středověkém hudebním písemnictví
- 4.28 Muzikologická literatura zabývající se problematikou modální notace
- 4.29 Hudební prameny modální notace

Prameny a literatura (základní tituly):

Apel, Willi: Die Notation der polyphonen Musik 900 - 1600, VEB Breitkopf - Härtel Musikverlag

Coussemaeker, Edmond de: Scriptorum de musica medii aevi nova series, I - IV, Paris 1864 - 1867

Gerbert, Martin: Scriptorum ecclesiasticorum de musica sacra potissimum, I - III, St. Blasien 1874

Hutter, Josef: Česká notace I,II, Praha 1926, 1930

Mokrý, Ladislav: Hudobná paleografia, skripta University Komenského v Bratislavě, Bratislava 1957

Parrish, Carl: The Notation of Medieval Music, Pendragon Press, New York 1978

Rybarič, Richard: Vývoj evropskeho notopisu, Bratislava 1982

Stäblein, Bruno: Schriftbild der einstimmigen Musik, Musikgeschichte in Bildern III/4, Leipzig 1975

Wolf, Johannes: Handbuch der Notationskunde I, II, Leipzig 1913, 1919

Príslušná hesla v hlavných muzikologických encyklopédiách (MGG, Riemann, Grove, Slovník české hudební kultury ad.)

Předmět je ukončen zápočtovým pohovorem, jehož úspěšné vykonání je podmíněno:

- 1) spolehlivou znalostí problematiky historického vývoje notace v rozsahu přednesené látky a sylabu uvedeného v IS MU;***
- 2) spolehlivou znalostí principů probraných notačních systémů a zásad jejich transkripce;***
- 3) spolehlivou znalostí základních titulů oborové literatury.***